

Sygn. XXV C 1742/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Renata Latosińska
Protokolant:	Sylwia Madej

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2018 r. w Warszawie

sprawy z powództwa A. K. (1), A. K. (2)

przeciwko Skarbowi Państwa Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie

o zapłatę

1. Powództwo oddala,
2. zasądza solidarnie od A. K. (1) i A. K. (2) na rzecz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 7200 złotych / siedem tysięcy dwieście / z tytułu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XXVC 1742/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 listopada 2017r. (data prezentaty – k. 4-16) skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie powodowie A. K. (1) reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego A. Z. oraz A. K. (2) wnieśli o zasądzenia od pozwanego:

1) na rzecz powoda **A. K. (1)**:

- kwoty 240.000 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania alimentów za okres od 15 października 2005 r. do 15 października 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty,
- kwoty 22.000 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania alimentów za okres od 15 listopada 2015 r. do 15 września 2016 r.,
- kwoty 13.242,74 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania odsetek za należne i zaległe alimenty za okres od 21 listopada 2015 r. do 29 sierpnia 2016 r., powiększoną o odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 30 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,

2) na rzecz powoda **A. K. (2)**:

- kwoty 240.000 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania alimentów za okres od 15 października 2005 r. do 15 października 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty,
- kwoty 22.000 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania alimentów za okres od 15 listopada 2015 r. do 15 września 2016 r.,
- kwoty 13.242,74 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie go możliwości egzekwowania odsetek za należne i zaległe alimenty za okres od 21 listopada 2015 r. do 29 sierpnia 2016 r., powiększoną o odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 30 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty.

Ponadto, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powodowie wskazali, że podstawę faktyczną dochodzonego odszkodowania stanowi okoliczność wydania przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 12 maja 2016 r. (sygn. akt VI Cz 175/16) nieprawidłowego orzeczenie, w którym oddalił zażalenie Powodów na postanowienie Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 8 stycznia 2016 r. (sygn. akt III RCo 28/15), oddalające wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu.

Powodowie twierdzą, że w wyniku wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 12 maja 2016 r. postanowienia, odebrano im możliwość egzekwowania należnych im od I. K. alimentów, stwierdzonych umową alimentacyjną z dnia 9 października 2015 r., zawartą w formie aktu notarialnego (sygn. akt Rep. A nr (...)).

Jako podstawę roszczenia powodowie wskazali art. 77 ust. 1 Konstytucji R.P., który ma w sprawie zastosowanie wprost w trybie art. 8 ust. 2 Konstytucji R.P.

Podnieśli, że zgodnie z powszechnie przyjętą wykładnią tego przepisu, zaprezentowaną m. in. w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001r. (SK 18/00, opublik. Dz. U. Nr 145, poz. 1638), który jako przesłanki opisanej w art. 77 ust. 1 Konstytucji R.P. odpowiedzialności za szkodę wymienił:

- wystąpienie szkody (rozumianej jako uszczerbek w majątku poszkodowanego),
- wykonywanie funkcji władzy publicznej (w znaczeniu wskazanym w Konstytucji RP.),
- wyrządzenie szkody działaniem organu władzy publicznej (wszelkie organy uprawnione do wykonywania zadań z konstytucyjnej władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej),

-działanie organu władzy publicznej wyrządzające szkodę jest niezgodne z prawem (przepisami prawa w rozumieniu art. 87-94 Konstytucji R.P., kwalifikowane jako oczywista bezprawność).

Powodowie wywodzą swoje roszczenie z władczej decyzji sądu, tj. organu wymiaru sprawiedliwości polegającej na utrzymaniu w mocy postanowienia o odmowie nadania aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności. Zatem zarzut naruszenia prawa w postaci przepisów ustawy (zob. art. 87-94), tj. art. 782 k.p.c, art. 203 § 4 k.p.c. i art. 137 k.r.o. stawiany jest konstytucyjnemu organowi wymiaru sprawiedliwości, tj. sądowi za jego działalność orzeczniczą, a więc mieszczącą się w tzw. „zakresie imperium”.

Powodowie zarzucili pozwanemu naruszenie prawa w związku z badaniem treści aktu notarialnego, do czego w rozumieniu art. 782 k.p.c. nie był on uprawniony.

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 czerwca 2017r. (data prezentaty – k. 107-118) pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany Skarb Państwa wskazał, iż złożone powództwo jest niezasadne i zasługuje na oddalenie w całości. Powodowie nie wykazali go ani co do zasady ani co do wysokości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 listopada 2015 r. powodowie złożyli w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu -aktowi notarialnemu z dnia 9 października 2015 r. (sygn. akt Rep. A nr (...)), zawierającemu umowę alimentacyjną, w której matka powodów (I. K.) zobowiązała się do płacenia na ich rzecz alimentów począwszy od października 2015 r. oraz do uiszczenia zaległych alimentów za okres od 15 października 2005 r. do 15 października 2015 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie oddalił wniosek Powodów, wskazując, iż w ocenie Sądu oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji zostało złożone w celu obejścia prawa. Sąd wskazał, że dłużniczka poddała się egzekucji zaległych alimentów za okres 10 lat i sam ten fakt był w ocenie Sądu wystarczający, aby nabrać wątpliwości co do rzeczywistych skutków jakie ma wywołać oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji. Sąd podniósł, że dłużnicy alimentacyjni z uwagi na treść art. 1025 k.p.c, który daje pierwszeństwo egzekucji należności alimentacyjnych, mogą wykorzystywać tytuł wykonawczy po to, aby pozbawić możliwości zaspokojenia innych wierzycieli. Sąd zaznaczył również, że dochodzenie zaległych alimentów na drodze sądowej jest dowodowo bardzo utrudnione i z tego powodu niezmiernie rzadko zasądzane są alimenty za okres wsteczny należy bowiem przede wszystkim wykazać niezaspokojone potrzeby uprawnionych.

Dowód – postanowienie Sądu Rejonowego w Pruszkowie – k. 28-30, umowa o ustalenie obowiązku alimentacyjnego z dnia 09 października 2015r. – k. 19-25.

Następnie, Sąd Okręgowy w Warszawie postanowił w dniu 12 maja 2016 r. o oddaleniu zażalenia Powodów na w/w orzeczenie Sądu Rejonowego w Pruszkowie, podzielając wątpliwości Sądu Rejonowego w Pruszkowie co do rzeczywistych skutków jakie miało wywołać oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji w niniejszej sprawie.

Sąd stanął na stanowisku, że oświadczenie dłużnika zostało złożone w celu obejścia prawa. co więcej, Sąd II instancji wskazał, że okoliczności faktyczne sprawy budzą wątpliwości szczególnie z uwagi na fakt, że przedstawiciel ustawy uprawnionych nie dochodził należnych im alimentów w związku z nie wywiązywaniem się ze swojego obowiązku przez zobowiązaną, która następnie po upływie 10 lat zgodził się na zapłacenie alimentów zaległych w znacznej kwocie.

Dowód – postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie – k. 38 – 42.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd oddalił wnioski dowodowe mając na uwadze, że zostały one przywołane dla stwierdzenia okoliczności, które nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności jeśli uwzględnić fakt, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy opiera się o analizę zasadności przywołanej podstawy prawnej wytoczonego powództwa.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu powołana przez stronę powodową, stanowiąca podstawę przedmiotowego powództwa, norma konstytucyjna nie mogła stanowić samodzielnej podstawy, usprawiedliwiającej zasądzenie dochodzonego roszczenia.

Termin "niezgodność z prawem" użyty w art. 77 ust. 1 ma charakter ogólny, zaś pojęcie bezprawności, jako przesłanki odpowiedzialności władzy publicznej wynika z różnych przepisów, które powinny zostać konkretnie wskazane przez stronę powodową. Pomimo, że artykuł 77 ust. 1 Konstytucji wyraża konstytucyjne prawo do odszkodowania za bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną, to nie wskazuje wyczerpująco ani jaka szkoda ma podlegać

naprawieniu, ani nie rozstrzyga co decyduje o wymaganej przesłance bezprawności, jak również o drodze, na jakiej realizacja uprawnienia odszkodowawczego ma nastąpić.

W powyższej kwestii Sąd w pełni podzielił stanowisko strony pozwanej, która wskazała, że od czasu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., sygn. akt SK 18/2000, w judykaturze utrwalił się pogląd, że przy ocenie prawnej zdarzeń, które miały miejsce po wejściu w życie Konstytucji jej **art. 77 ust. 1 wyznacza rozumienie art. 417 k.c.** Nie można z treści art. 77 ust. 1 Konstytucji wywieść samoistnego roszczenia odszkodowawczego, niezależnego od przepisów ustawowych, należy natomiast interpretować ustawowe przepisy odszkodowawcze w zgodności z zasadami konstytucyjnymi. Innymi słowy, podstawą rozważań odszkodowawczych jest art. 417 k.c, ale interpretowany zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., sygn. akt II CSK 435/07; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2004 r., sygn. akt V CK 376/03).

Pomimo, że już samo oparcie przez stronę powodową roszczeń na niewłaściwej podstawie prawnej wpłynęło na oddalenie powództwa w całości wskazać należy, że strona powodowa nie udowodniła istnienia przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, jeśli przyjąć, że podstawę prawną dochodzonych w niniejszej sprawie roszczeń stanowić powinien art. 417 k.c., w myśl którego „Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa”.

W konsekwencji strona powodowa w celu wykazania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. winna była wykazać zaistnienie trzech podstawowych przesłanek tej odpowiedzialności: zdarzenia szkodzącego powstałego w wyniku niezgodnego z prawem działania, szkody i adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym działaniem a wystąpieniem konkretnej szkody.

W przedstawionych okolicznościach faktycznych sprawy, brak jest podstaw do przyjęcia bezprawności działania organu władzy sądowniczej, tj. Sądu Okręgowego w Warszawie. Natomiast, bezspeczne jest, iż pozwany Skarb Państwa działał na podstawie i w granicach obowiązującego prawa.

Jak wynika z załączonych do akt sprawy postanowień Sądu Rejonowego w Pruszkowie i Sądu Okręgowego w Warszawie zarówno Sąd I, jak i II instancji niezależnie stwierdziły, że okoliczności niniejszej sprawy wskazują na konieczność skorzystania z uprawnienia do oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności sporządzonemu aktowi notarialnemu. W pełni zasadne było odwołanie się do regulacji zawartej w art. 1025 kpc.

W ocenie Sądu okoliczności faktyczne niniejszej sprawy w pełni uzasadniały powzięcie wątpliwości co od złożenia oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji w celu obejścia prawa, które przez Sąd obu instancji zostały wyrażnie zaakcentowane. Wskazywały na to w szczególności fakt poddania się egzekucji zaległych za 10 lat alimentów wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, wysoka wartość tych alimentów oraz stosunkowo krótki termin na ich zapłatę.

Ponadto, odnosząc się do kolejnej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wskazać należy, że strona powodowa nie wykazała szkody i adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami sprawczymi a powstaniem rzekomej szkody.

Wytaczając niniejsze powództwo strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność poniesienia szkody rzeczywistej, jak również nie wykazała faktu poniesienia szkody w postaci utraconych korzyści, co w myśl reguły wyrażonej w art. 6 k.c było obowiązkiem strony.

Co więcej, zgodnie z podstawowymi zasadami ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej przez Skarb Państwa poniesienie szkody musi pozostawać w związku przyczynowym z bezprawnym działaniem organu. W sprawie niniejszej powodowie nie wykazali zaś, że gdyby aktowi notarialnemu została nadana klauzula wykonalności to faktycznie wyegzekwowaliby należne im alimenty. Co więcej powodowie nie są, ani nigdy nie byli pozbawieni możliwości egzekwowania żądanych od zobowiązanego alimentów, zaś konsekwencjami braku decyzji o nie występowaniu z powództwem o zasądzenie alimentów należy obciążać wyłącznie stronę powodową.

W sprawie niniejszej powodowie nie wykazali również wysokości poniesionej w ich ocenie szkody, zaś brak było podstaw do przyjęcia, że jej wysokość automatycznie powinna odpowiadać łącznej kwocie ustalonych w umowie alimentacyjnej zaległych i przyszłych alimentów. Nie zostało wykazane, że powodowie nie mieli możliwości dochodzenie części kwot na drodze postępowania sądowego i zmniejszenia tym samym rozmiaru szkody.

Tym samym Sąd stanął na stanowisku, że strona powodowa nie wykazała, że szkody ani do co zasady ani co do wysokości.

Podsumowując, pomimo ustosunkowania się co do odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej, Sąd oddalając powództwo miał przede wszystkim na względzie, że normy konstytucyjne same w sobie nie mogą w niniejszym postępowaniu przesądzić o zasadności powództwa. Przesłanki odpowiedzialności, jej ograniczenia bądź wyłączenia muszą znaleźć swe odzwierciedlenie w normach prawnych rangi ustawowej, uszczegóławiających warunki odpowiedzialności.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.